Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (sjätte avdelningen)

den 12 maj 2016*

”Finansiellt stöd — Forskning — Sjunde ramprogrammet för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (2007-2013) — Projekt eDIGIREGION — Kommissionens beslut att neka ett företag att delta — Talan om ogiltigförklaring — Tidsfrist för väckande av talan — Den tidpunkt då fristen börjar löpa — Avvisning — Utomobligatoriskt skadeståndsansvar — Ideell skada — Tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge rättigheter till enskilda”

I mål T-468/14,

Holistic Innovation Institute, SLU, Pozuelo de Alarcón (Spanien), inledningsvis företrätt av advokaten R. Muñiz García, därefter av advokaten J. Marín López,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, företrädd av R. Lyal, i egenskap av ombud, biträdd av advokaten J. Rivas Andrés,

svarande,

angående en talan dels med stöd av artikel 263 FEUF om ogiltigförklaring av kommissionens beslut ARES (2014) 710158 av den 13 mars 2014, genom vilket sökanden nekades att delta i projektet eDIGIREGION, dels med stöd av artikel 268 FEUF om skadestånd för den skada sökanden påstår sig ha lidit till följd av detta beslut, med 3 055 000 euro jämte upplupen ränta, och, i andra hand, att en sakkunnig ska utses för att beräkna den skada som lidits,

meddelar

TRIBUNALEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av ordföranden S. Frimodt Nielsen samt domarna F. Dehousse (referent) och A. M. Collins,

justitiesekreterare: förste handläggaren J. Palacio González,

efter den skriftliga delen av förfarandet och förhandlingen den 14 januari 2016,

följande

* Rättegångsspråk: spanska.

Dom

Bakgrund till tvisten

1 Sökanden, Holistic Innovation Institute, SLU, är ett spanskt bolag, som bildades i juni 2011 och har sin huvudsakliga verksamhet inom området för telekommunikation, utveckling och rådgivningstjänster inom telekommunikation samt forskning och innovation. Bolagets legala ställföreträdare var ensam styrelseledamot och hade tidigare varit verkställande direktör och styrelseledamot i bolaget R, som gick i frivillig likvidation i februari 2012.

2 Under åren 2012 och 2013 deltog sökanden, samt femton andra företag och regionala aktörer, i ett konsortium som hade lämnat ett förslag i syfte att delta i projektet eDIGIREGION (Realising Digital Agenda Through Transnational Cooperation Between Regions).

3 Projektets syfte är att skapa en digital agenda med hjälp av det gränsöverskridande samarbetet mellan regionerna. Projektet inleddes av Europeiska gemenskapernas kommission i enlighet med Europaparlamentets och rådets beslut nr 1982/2006/EG av den 18 december 2006 om Europeiska gemenskapens sjunde ramprogram för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (2007–2013) (EUT L 412, 2006, s. 1). Projektet eDIGIREGION planerades pågå i 36 månader och Europeiska unionens finansiella bidrag uppgick till högst 2 999 971 euro.

4 Eftersom det förslag som konsortiet presenterade för kommissionen fick sammanlagt 13 poäng av 15 vid den första bedömningen påbörjades förhandlingsfasen med kommissionen i februari 2013.

5 I april 2013 mottog kommissionen kompletterande uppgifter om bland annat resultaten av de revisioner som tidigare företagits vid bolaget R, de likheter som fanns mellan sökanden och bolaget R och andra aspekter angående sökandens operativa och finansiella kapacitet.

6 Genom e-postmeddelanden den 28 och 29 maj, den 12 och 19 juni och den 2 juli 2013 bad kommissionen sökanden att lämna finansiella och operativa uppgifter om sökanden, bland annat avseende personalkapaciteten. Sökandens företrädare svarade genom e-postmeddelanden den 29 maj och den 4, 13 och 19 juni 2013.

7 I en odaterad skrivelse, vilken enligt handlingarna i akten upprättats den 20 september 2013, meddelade kommissionen sökanden att den gjort en grundlig bedömning av sökandens operativa och finansiella kapacitet och kommit fram till att sökanden inte visat att bolaget hade den kapacitet som krävdes för att fullgöra de uppgifter som angavs i projektförslaget. Kommissionen nekade därför sökanden att delta i projektet eDIGIREGION.

8 Genom skrivelse av den 30 september 2013 bekräftade sökanden för kommissionen att bolaget mottagit skrivelsen med uppgift om att sökanden nekades att delta i projektet eDIGIREGION. Sökanden bestred detta avslag och uppgav sig vara beredd att lämna de uppgifter som var nödvändiga för att påvisa bolagets operativa och finansiella kapacitet. Sökanden begärde att kommissionen skulle göra en ny bedömning.

9 Kommissionen bekräftade genom skrivelse av den 15 oktober 2013 att den mottagit bestridandet och angav att sökanden skulle få ett svar under november månad 2013.

10 Under oktober och november 2013 utväxlades e-postmeddelanden mellan å ena sidan sökandens företrädare och å andra sidan kommissionen och samordnaren för projektet eDIGIREGION. I sin skrivelse av den 29 november 2013 meddelade kommissionen sökanden att den inte medvetet försenat förhandlingarna, spritt konfidentiella uppgifter eller utövat någon som helst påtryckning på tredje man, vilket skulle ha kunnat leda till att sökanden nekades att delta. Kommissionen bekräftade för sökanden

att den höll på att ompröva de uppgifter som låg till grund för dess beslut att neka sökanden att delta i projektet eDIGIREGION och påpekade att kommissionen, om denna nya prövning skulle leda till en positiv slutsats, inte skulle ha något att invända mot att sökanden återvände till konsortiet. Kommissionen upplyste emellertid sökanden om att denna nya prövning inte kunde medföra att förhandlingarna sköts upp.

11 Genom skrivelse av den 20 december 2013 bekräftade kommissionen, efter en detaljerad argumentation, sin bedömning enligt vilken sökandens deltagande i projekt eDIGIREGION inte kunde godtas, med motiveringen att sökanden inte hade tillräcklig kapacitet i form av företagsledning och administrativ kapacitet, att sökanden gett en felaktig bild av sin tekniska och vetenskapliga kapacitet och att sökanden hade en svag medfinansieringskapacitet.

12 Den 14 januari 2014 adresserade sökanden en skrivelse till den kommissionsledamot som ansvarar för frågor rörande forskning, innovation och vetenskap och bestred kommissionens bedömning. Till skrivelsen bifogades en bilaga med sökandens argument som svar på kommissionens argument av den 20 december 2013.

13 Genom skrivelse av den 13 mars 2014, som sändes i form av ett rekommenderat brev med mottagningsbevis och mottogs den 21 mars 2014 och till vilket var bifogat en bilaga med detaljerade svar på sökandens argument, upplyste kommissionen sökanden om att kommissionen vidhöll de slutsatser som den tidigare meddelat i skrivelse av den 20 december 2013, att kommissionens beslut att utesluta sökanden från förhandlingarna nu var slutligt och att sökanden hade möjlighet att med stöd av artikel 263 FEUF väcka talan vid tribunalen inom två månader från delgivningen av denna skrivelse. Kommissionen preciserade att sökandens svar på denna skrivelse inte skulle medföra något avbrott av talefristen.

14 Genom skrivelse av den 2 april 2014 meddelade sökanden kommissionen att bolaget ansåg att kommissionens bedömning var felaktig och att sökanden hade för avsikt att väcka talan.

15 Kommissionen svarade sökanden den 12 maj 2014 och angav att den redan redogjort för skälen att neka sökanden att delta och att den, eftersom inget nytt hade tillkommit, inte hade någon ytterligare kommentar.

16 Bidragsavtalet undertecknades utan sökanden den 28 mars 2014.

Förfarandet och parternas yrkanden

17 Sökanden har väckt förevarande talan genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 24 juni 2014.

18 På förslag av referenten beslutade tribunalen (sjätte avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Som en åtgärd för processledning enligt artikel 89 i tribunalens rättegångsregler uppmanade tribunalen parterna att skriftligen besvara en fråga angående huruvida skadeståndstalan kunde tas upp till prövning. Parterna efterkom denna anmodan inom utsatt tid.

19 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens muntliga frågor vid förhandlingen den 14 januari 2016.

20 Sökanden har yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara kommissionens beslut att utesluta sökanden från projektet eDIGIREGION,

— förordna om sakkunnigutlåtande och utse en sakkunnig för att bedöma den ekonomiska skada som sökanden har lidit,

— ta upp vittnesmål från vissa av projektsamordnarna,

— förplikta kommissionen att betala skadestånd med 3 055 000 euro, jämte upplupen ränta, eller, i andra hand, ett belopp som fastställs av den sakkunnige,

— offentliggöra tribunalens dom i specialiserade medier eller, åtminstone, i vissa kommissionsrapporter, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

21 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— i första hand avvisa talan om ogiltigförklaring och i andra hand ogilla talan,

— ogilla skadeståndsyrkandet, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Talan om ogiltigförklaring

22 Kommissionen har gjort gällande att talan om ogiltigförklaring har väckts för sent och därför inte kan tas upp till prövning. Kommissionen har påpekat att det angripna beslutet delgavs sökanden den 21 mars 2014 och att talan väcktes först den 24 juni 2014, således efter det att talefristen hade löpt ut. I sin duplik har kommissionen tillagt att det angripna beslutet har rättslig verkan från det att det delges adressaten utan att det är nödvändigt att offentliggöra det. En digitalt undertecknad originalversion av ansökan skickades för övrigt med e-post den 20 maj 2014, trots att det enda sättet att lämna in rättegångshandlingar elektroniskt är genom e-Curia. Den undertecknade originalansökan mottogs först den 14 juni av tribunalens kansli och således efter den ytterligare frist på tio dagar som föreskrivs i artikel 43.6 i tribunalens rättegångsregler av den 2 maj 1991.

23 Sökanden har hävdat att talan kan tas upp till sakprövning. Sökanden anser att talefristen börjar löpa när det angripna beslutet har offentliggjorts och att det i svaromålet inte nämnts något datum för offentliggörande. Sökanden har vidare gjort gällande att ansökan, som undertecknats med hjälp av ett digitalt certifikat, lämnades in inom talefristen redan innan offentliggörandet av det angripna beslutet. Sökanden har tillagt att den tidsfrist som tribunalen beviljade för att rätta ansökan iakttogs. Vid förhandlingen har sökanden åberopat kravet att iaktta rätten till ett effektivt rättsmedel och att det gjorts ett ursäktligt misstag.

24 Tribunalen erinrar om att en talan om ogiltigförklaring enligt artikel 263 sjätte stycket FEUF ska väckas inom två månader från den dag då den angripna rättsakten offentliggjordes eller delgavs klaganden eller, om så inte skett, från den dag då denne fick kännedom om rättsakten, allt efter omständigheterna. Det framgår även av artikel 297.2 tredje stycket FEUF att beslut som anger till vem eller vilka de riktar sig, som i förevarande fall, ska delges den eller dem som de riktar sig till och får verkan genom denna delgivning. Enligt artikel 102.2 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991 ska tidsfristen förlängas med tio dagar med hänsyn till avstånd.

25 Enligt fast rättspraxis utgör talefristen tvingande rätt som upprättats för att säkerställa tydlighet och säkerhet i rättsliga situationer och undvika all diskriminering eller godtycklig behandling i rättskipningen. Det ankommer på unionsdomstolen att ex officio kontrollera om fristerna har iakttagits (dom av den 23 januari 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, punkt 21, och dom av den 6 december 2012, Evropaïki Dynamiki/kommissionen, T-167/10, ej publicerad, EU:T:2012:651, punkt 37).

26 I förevarande fall innefattas det angripna beslutet i kommissionens skrivelse av den 13 mars 2014, som skickats till sökanden i form av ett rekommenderat brev med mottagningsbevis. Det är ostridigt att sökanden mottog skrivelsen den 21 mars 2014. I denna skrivelse preciserades dessutom att beslutet att utesluta sökanden från förhandlingarna var slutligt och att sökanden hade möjlighet att väcka talan vid tribunalen enligt artikel 263 FEUF inom två månader från delgivningen av den aktuella skrivelsen. I skrivelsen preciserades vidare att sökandens svar inte skulle medföra att talefristen avbröts.

27 I motsats till vad sökanden har gjort gällande i repliken skulle det angripna beslutet inte offentliggöras. Med beaktande av fristen med hänsyn till avstånd löpte talefristen således ut den 2 juni 2014.

28 Sökanden skickade förvisso en ansökan via e-post den 20 maj 2014. Tribunalen erinrar emellertid om att det datum då en kopia av en undertecknad inlaga inkommer till tribunalens kansli per telefax eller e-post, enligt artikel 43.6 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991, vid bedömningen av om tidsfristerna för förfarandet följts, ska beaktas endast om det undertecknade originalet av inlagan inkommer till kansliet senast tio dagar efter mottagandet av telefaxmeddelandet eller e-postmeddelandet.

29 Originalet av ansökan i förevarande fall inkom dock till tribunalens kansli först den 6 juni 2014, det vill säga efter utgången av den tiodagarsfrist som föreskrivs i artikel 43.6 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991.

30 Detta original innehöll dessutom inte någon egenhändig underskrift av sökandens advokat, utan sökandens egenhändiga underskrift och en kopia av sökandens advokats underskrift.

31 En underlåtenhet att inkomma med en originalansökan som är undertecknad av en advokat som är behörig härtill ingår dock inte bland de formella brister som kan rättas till i enlighet med artikel 44.6 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991. Detta krav ska betraktas som en väsentlig formföreskrift och tillämpas strikt, vilket medför att om kravet inte är uppfyllt så kan talan inte upptas till sakprövning när en tidsfrist för förfarandet har gått ut (dom av den 22 september 2011, Bell & Ross/harmoniseringskontoret, C-426/10 P, EU:C:2011:612, punkt 42, beslut av den 21 september 2012, Noscira/harmoniseringskontoret, C-69/12 P, ej publicerat, EU:C:2012:589, punkterna 22 och 23, och dom av den 23 maj 2007, parlamentet/Eistrup, T-223/06 P, EU:T:2007:153, punkterna 48 och 51).

32 Sökandens argument, att det fel som begåtts är ursäktligt eftersom det enligt spansk rätt är möjligt att rätta till en brist som består i att advokaten inte undertecknat ansökan, kan inte godtas. Begreppet ursäktligt misstag ska nämligen tolkas snävt och kan endast avse särskilda omständigheter (dom av den 22 september 2011, Bell & Ross/harmoniseringskontoret, C-426/10 P, EU:C:2011:612, punkt 47). Det är emellertid den berörda partens advokat som ansvarar för att förbereda, ha uppsikt över och kontrollera de rättegångshandlingar som ska ges in till kansliet. I förevarande fall medför de argument som sökanden grundar på nationell rätt inte att det kan anses finnas särskilda omständigheter i den mening som avses i tillämplig rättspraxis.

33 Det förhållandet att det inte är möjligt enligt unionsrätten att rätta till en brist som består i att advokaten inte har undertecknat ansökan (se punkt 31 ovan) äventyrar dessutom inte rätten till ett effektivt rättsmedel. Det följer nämligen av kravet på rättssäkerhet och av nödvändigheten av att undvika diskriminering och godtycklig behandling i rättskipningen att förfaranderegler ska tillämpas strikt. Även om villkoren för att ge in ansökningar och talefristerna begränsar rätten till domstolsprövning, påverkar denna begränsning inte själva kärnan i den grundläggande rätten till ett effektivt domstolsskydd, särskilt som de aktuella bestämmelserna är tydliga och inte medför några

särskilda tolkningssvårigheter (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 21 september 2012, Noscira/harmoniseringskontoret, C-69/12 P, ej publicerat, EU:C:2012:589, punkterna 33–35 och där angiven rättspraxis).

34 Av detta följer att villkoren i artikel 43.6 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991 inte har följts och att sökandens försändelse av den 20 maj 2014 inte kan betraktas som en korrekt ingiven ansökan.

35 Sökanden har i övrigt gjort gällande att sökanden ingett en ansökan inom tidsfristen som undertecknats med hjälp av ett digitalt certifikat. Även den ansökan som inkom genom e-Curia den 24 juni 2014 kom emellertid in för sent med hänsyn till att talefristen löpte ut den 2 juni 2014.

36 Härav följer att talan om ogiltigförklaring ska avvisas, utan att det finns anledning att pröva sökandens argument i sak.

Prövning av skadeståndstalan

37 Sökanden har, för det första, gjort gällande att det angripna beslutet är rättsstridigt och att det fått allvarliga ekonomiska konsekvenser för sökanden. Sökanden har åberopat förlust av inkomster från projektet eDIGIREGION och andra projekt och har betonat de negativa konsekvenserna för sökandens förhållande till de institutionella kunderna och för sökandens konkurrenskraft. Sökanden har uppskattat sin skada till 3 055 000 euro och har även begärt att en sakkunnig ska utses för att beräkna den ekonomiska skada som lidits. Sökanden har, för det andra, åberopat den skada sökanden lidit på grund av kommissionens nedsvärtande omdöme, som påverkat sökandens trovärdighet. Sökanden begär därför att tribunalens avgörande ska offentliggöras och spridas.

38 Sökanden har, på tribunalens fråga angående huruvida skadeståndstalan kan tas upp till prövning, betonat att kommissionen inte har åberopat att talan ska avvisas. Sökanden vidhåller att talan kan tas upp till prövning.

39 Kommissionen har bestritt denna argumentation och på fråga av tribunalen gjort gällande att skadeståndstalan ska avvisas.

40 Tribunalen erinrar om att Europeiska unionen enligt artikel 340 andra stycket FEUF, vad beträffar utomobligatoriskt ansvar, ska ersätta skada som orsakats av dess institutioner eller av dess anställda under tjänsteutövning, i enlighet med de allmänna principer som är gemensamma för medlemsstaternas rättsordningar.

41 Enligt fast rättspraxis förutsätter unionens utomobligatoriska skadeståndsansvar för rättsstridigt handlande av dess organ enligt ovannämnda bestämmelse att flera villkor är uppfyllda, nämligen att det handlande som läggs institutionen till last är rättsstridigt, att det verkligen föreligger en skada och att det finns ett orsakssamband mellan handlandet och den åberopade skadan (dom av den 29 september 1982, Oleifici Mediterranei/EEG, 26/81, EU:C:1982:318, punkt 16, dom av den 9 september 2008, FIAMM m.fl./rådet och kommissionen, C-120/06 P och C-121/06 P, EU:C:2008:476, punkterna 106 och 164–166, och dom av den 16 oktober 2014, Evropaïki Dynamiki/kommissionen, T-297/12, ej publicerad, EU:T:2014:888, punkt 28). Vad beträffar villkoret avseende rättsstridigt handlande som läggs den berörda institutionen till last, fordras dessutom enligt rättspraxis att det har visats att det skett en tillräckligt klar överträdelse av en rättsregel som har till syfte att ge enskilda rättigheter. Det avgörande rekvisitet för att en överträdelse ska anses vara tillräckligt klar är att unionsinstitutionen eller unionsorganet uppenbart och allvarligt har överskridit gränserna för sitt utrymme för skönsmässig bedömning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 juli 2000, Bergaderm och Goupil/kommissionen, C-352/98 P, EU:C:2000:361, punkterna 42–44, dom

av den 17 mars 2005, AFCon Management Consultants m.fl./kommissionen, T-160/03, EU:T:2005:107, punkt 93, och dom av den 16 oktober 2014, Evropaïki Dynamiki/kommissionen, T-297/12, ej publicerad, EU:T:2014:888, punkt 29).

42 Vad gäller villkoret att det verkligen föreligger en skada, kan unionens ansvar endast göras gällande om sökanden kan bevisa att denna verkligen lidit en faktisk och säker skada (dom av den 14 oktober 2014, Giordano/kommissionen, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, punkt 36, och dom av den 16 oktober 2014, Evropaïki Dynamiki/kommissionen, T-297/12, ej publicerad, EU:T:2014:888, punkt 30).

43 Vad avser villkoret att det ska föreligga ett orsakssamband mellan det påstådda agerandet och den åberopade skadan, följer det av fast rättspraxis att den åberopade skadan ska vara en tillräckligt direkt följd av det kritiserade handlandet, som måste vara den avgörande orsaken till skadan, vilket det ankommer på sökanden att bevisa (dom av den 30 januari 1992, Finsider m.fl./kommissionen, C-363/88 och C-364/88, EU:C:1992:44, punkt 25, och dom av den 20 september 2011, Evropaïki Dynamiki/EIB, T-461/08, EU:T:2011:494, punkt 209).

44 När ett av de tre villkoren för att det ska föreligga ett utomobligatoriskt skadeståndsansvar för unionen inte är uppfyllt ska talan ogillas utan att det är nödvändigt att pröva huruvida de två övriga villkoren är uppfyllda (dom av den 16 oktober 2014, Evropaïki Dynamiki/kommissionen, T-297/12, ej publicerad, EU:T:2014:888, punkt 33, se även, för ett liknande resonemang, dom av den 15 september 1994, KYDEP/rådet och kommissionen, C-146/91, EU:C:1994:329, punkt 81).

45 En skadeståndstalan enligt artikel 340 andra stycket FEUF utgör vidare, enligt rättspraxis, en självständig form av talan i unionsrättens rättsmedelssystem, vilket betyder att den omständigheten att en talan om ogiltigförklaring ska avvisas inte i sig medför att även en skadeståndstalan ska avvisas (dom av den 15 mars 1995, COBRECAF m.fl./kommissionen, T-514/93, EU:T:1995:49, punkt 58, och dom av den 17 oktober 2002, Astipesca/kommissionen, T-180/00, EU:T:2002:249, punkt 139).

46 Även om en part kan väcka skadeståndstalan utan att samtidigt till följd av gällande bestämmelser vara tvungen att yrka ogiltigförklaring av den rättsstridiga rättsakten som förorsakat skadan, kan parten dock inte på detta sätt undgå avvisning av en talan som rör samma rättsstridiga förhållande och syftar till att uppnå samma ekonomiska resultat (beslut av den 26 oktober 1995, Pevasa och Inpesca/kommissionen, C-199/94 P och C-200/94 P, EU:C:1995:360, punkt 27).

47 En skadeståndstalan ska således avvisas om den i själva verket syftar till att få ett individuellt lagakraftvunnet beslut upphävt och ett bifall till talan skulle få till följd att rättsverkningarna av beslutet i fråga undanröjdes (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 januari 1987, Krohn Import-Export/kommissionen, 175/84, EU:C:1987:8, punkterna 32 och 33, dom av den 15 mars 1995, COBRECAF m.fl./kommissionen, T-514/93, EU:T:1995:49, punkterna 58 och 59, och dom av den 17 oktober 2002, Astipesca/kommissionen, T-180/00, EU:T:2002:249, punkt 140). Detta är fallet om sökanden, genom en skadeståndstalan, försöker uppnå samma resultat som sökanden skulle ha kunnat uppnå med en framgångsrik talan om ogiltigförklaring, som sökanden har underlåtit att väcka i tid (se, för ett liknande resonemang, beslut av den 4 oktober 2010, Ivanov/kommissionen, C-532/09 P, ej publicerat, EU:C:2010:577, punkt 24).

48 En skadeståndstalan skulle dessutom även kunna undanröja rättsverkningarna av ett lagakraftvunnet beslut om sökanden försöker uppnå en mer vidsträckt förmån som dock innefattar den förmån sökanden hade kunnat få genom en dom om ogiltigförklaring. I ett sådant fall är det emellertid nödvändigt att konstatera att det finns ett nära samband mellan skadeståndstalan och talan om ogiltigförklaring för att kunna fastställa att den förstnämnda talan inte kan tas upp till prövning (beslut av den 24 maj 2011, Power-One Italy/kommissionen, T-489/08, ej publicerat, EU:T:2011:238, punkt 46).

49 Det kan tilläggas att frågan huruvida ett yrkande om skadestånd kan tas upp till prövning kan prövas ex officio av domstolen eftersom det rör grunderna för rättsordningen (dom av den 17 oktober 2002, Astipesca/kommissionen, T-180/00, EU:T:2002:249, punkt 139).

50 Det är mot bakgrund av dessa överväganden som tribunalen ska pröva de argument sökanden åberopat till stöd för påståendet att sökanden lidit en ekonomisk och ideell skada.

Den ekonomiska skadan

51 Sökanden har gjort gällande att den ekonomiska skada sökanden lidit kan delas upp i tre olika delar.

52 För det första har sökanden yrkat betalning av 438 165 euro, vilket motsvarar förlusten av det bidrag som är knutet till projektet eDIGIREGION.

53 Tribunalen konstaterar att detta yrkande avser betalning av ett belopp som exakt motsvarar det belopp sökanden gått miste om på grund av det angripna beslutet. Detta yrkande har således till syfte att, indirekt, ogiltigförklara det individuella beslut genom vilket sökanden uteslöts från projektet och syftar till att uppnå samma resultat som en talan om ogiltigförklaring.

54 Talan om ogiltigförklaring av beslutet att utesluta sökanden från projektet eDIGIREGION har emellertid redan avvisats (punkt 36 ovan) och detta beslut har följaktligen vunnit laga kraft.

55 Yrkandet som avser skadestånd för den skada som är förbunden med förlusten av ett bidrag på 438 165 euro för nämnda projekt ska således, i enlighet med den rättspraxis som anges i punkterna 46 och 47 ovan, avvisas.

56 Sökanden har, för det andra, i huvudsak åberopat en skada som har samband med förlusten av planerade inkomster för åren 2014, 2015 och 2016, med 146 055 euro för vart och ett av dessa tre år. I sin replik har sökanden nämnt en skada som rör de tillkommande fördelar som projektet för med sig och ett belopp som är högre än det som angetts i dess budget samt en skada som har att göra med den framtida påverkan på sökandens konkurrenskraft och med att sökanden går miste om en möjlighet till kompetensutveckling.

57 Även detta yrkande syftar till att få utbetalt ett belopp som sökanden gått miste om på grund av det angripna beslutet. Genom detta yrkande strävar sökanden nämligen efter att på det finansiella planet återupprätta den situation som sökanden skulle ha befunnit sig i om det angripna beslutet att utesluta sökanden från projektet inte hade fattats. Yrkandet om betalning av dessa belopp har således ett nära samband, i den mening som avses i den rättspraxis som anges i punkt 48 ovan, med ogiltigförklaringen av beslutet att utesluta sökanden från projektet. Inte heller ett sådant yrkande kan tas upp till prövning.

58 Även om sambandet med talan om ogiltigförklaring inte skulle anses vara tillräckligt nära för att medföra att yrkandet om skadestånd för förlusten av budgeterade inkomster ska avvisas, ska yrkandet i vilket fall som helst ogillas. De sifferuppgifter som har påstått motsvara de budgeterade inkomsterna för 2014, 2015 och 2016 har nämligen inte styrkts på något sätt. Unionen är dessutom endast skadeståndsansvarig om sökanden, i enlighet med den rättspraxis som anges i punkt 42 ovan, kan bevisa att denna verkligen lidit en faktisk och säker skada. Den nämnda budgeteringen utgör dock inte något bevis för att det föreligger en faktisk och säker skada i den mening som avses i rättspraxis. Detsamma gäller den skada som har att göra med den framtida påverkan på sökandens konkurrenskraft och med att sökanden går miste om en möjlighet till kunskapsutveckling.

59 Detta yrkande ska således avvisas och är, i vilket fall som helst, ogrundat.

60 När det, för det tredje, gäller förlusten av inkomster i samband med andra projekt än projektet eDIGIREGION, har sökanden nämnt projekten INACHUS och ZONeSEC. Sökanden har nämnt både belopp som är knutna till själva projekten, nämligen bidrag på 359 500 euro för projektet INACHUS och 421 750 euro för projektet ZONeSEC, och belopp avseende budgeterade inkomster för åren 2014–2017.

61 Tribunalen konstaterar dock att det saknas stöd för de siffror som sökanden har nämnt. De nämnda projekten omfattas dessutom inte av kommissionens beslut av den 13 mars 2014. Detta beslut avser nämligen endast projektet eDIGIREGION och kommissionen preciserade för övrigt tydligt i beslutet att detta inte föregrep det beslut som skulle fattas angående de övriga förslag på projekt som sökanden deltog i.

62 Det är därmed inte styrkt att det finns något orsakssamband mellan kommissionens agerande, som ledde fram till beslutet av den 13 mars 2014, och en eventuell skada när det gäller dessa projekt.

63 Yrkandet kan således inte heller bifallas i den del det rör andra projekt.

64 Av detta följer att yrkandet om skadestånd för sökandens ekonomiska skada ska ogillas i sin helhet.

Den ideella skadan

65 Det framgår, i första hand, av sökandens skrivelser att denne anser sig ha lidit en ideell skada på grund av kommissionens agerande som sökanden betecknar som nedsvärtande och som påverkat sökandens trovärdighet och rykte. Sökanden har även gjort gällande att kommissionen, genom sina påtryckningar, har försenat förhandlingarna i syfte att peka ut sökanden som klandervärd och som en oönskad deltagare i europeiska projekt. Som ersättning för skadan yrkar sökanden att tribunalens avgörande ska offentliggöras i vissa kommissionsrapporter och i kommissionens meddelande till medlemmarna i de konsortier som sökanden har deltagit i och vars projekt har avbrutits eller försenats.

66 Tribunalen påpekar att detta yrkande, om det bifölls, inte skulle få till följd att undanröja rättsverkningarna av det angripna beslutet. Yrkandet syftar nämligen inte till att uppnå samma resultat som sökanden hade uppnått om talan om ogiltigförklaring av det angripna beslutet hade väckts inom tidsfristen och bifallits. Detta yrkande kan således tas upp till prövning enligt den rättspraxis som angetts i punkterna 46–48 ovan.

67 Sökanden har dessutom, till stöd för sitt argument, gjort gällande att kommissionens tjänstemän utövat påtryckningar för att utesluta sökanden från europeiska forskningsprojekt. Sökanden har bland annat angett att sökandens konflikt med kommissionen angående projektet eDIGIREGION har återverkningar på två andra projekt, nämligen projekten ZONeSEC och INACHUS. Kommissionen påstås nämligen ha informerat de övriga deltagarna i dessa projekt om sökandens problem i fråga om deltagande i europeiska projekt. Sökanden har lämnat in e-postkonversationer till stöd för sina påståenden.

68 Detta argument ska underkännas.

69 För det första kan det påpekas att sökanden, när det gäller de e-postmeddelanden som rör projekten ZONeSEC och INACHUS, inte uttryckligen har angett vilken rättsregel som har till syfte att ge rättigheter till enskilda som skulle ha åsidosatts i detta fall. Sökanden har inte heller visat att kommissionen agerat rättsstridigt på ett sådant sätt att det skett en tillräckligt klar överträdelse av en sådan rättsregel.

70 I ett e-postmeddelande av den 12 september 2013 adresserat till S, aktieägare i sökanden, har samordnaren av projektet INACHUS nämnt kommentarer som lämnats av kommissionen och som var viktiga för sökanden och behövde diskuteras omgående. Det anges emellertid ingenting om innehållet i dessa kommentarer. I ett svarsmeddelande per e-post av den 17 september 2013 har sökanden dessutom hänvisat till en beskrivning av sin organisation. Det är således fullt möjligt att de kommentarer av kommissionen som behövde diskuteras just avsåg denna rent formella aspekt.

71 När det gäller projektet ZONeSEC är det sökanden själv som den 15 januari 2014 skickat ett e-postmeddelande till projektsamordnaren, där sökanden nämner problemen mellan det tidigare bolaget R och Genomförandeorganet för forskning, och föreslår andra företag som kan ersätta sökanden om dessa svårigheter skulle försena undertecknandet av ZONeSEC-kontraktet. Projektsamordnaren skickade därefter den 25 februari 2014 ett e-postmeddelande till delägarna i projektet, där han tar upp de budgetproblem som behöver lösas och anger att förseningen kan bero på att det är nödvändigt att avvakta ett beslut avseende sökanden från Genomförandeorganet för forskning.

72 Av vad som anförts ovan följer att de handlingar som lagts fram av sökanden inte på något sätt ger stöd för sökandens påståenden angående kommissionens påstått nedsvärtande attityd.

73 För det andra har sökanden lagt fram e-postmeddelanden som avser andra projekt, nämligen projekten ClusMED, Global ITV och INSO 2. Dessa handlingar saknar dock relevans, eftersom de inte rör sökanden utan sökandens aktieägare S, som inte är part i detta mål. Argumentet, att hela den skada sökanden lidit övervältras på sökandens aktieägare, ändrar inte denna bedömning.

74 För det tredje har sökanden beklagat att kommissionen i samband med projektet eDIGIREGION, genom sina påtryckningar, har försenat förhandlingarna i syfte att peka ut sökanden som klandervärd.

75 Det kan konstateras att förhandlingarna med kommissionen, som skulle ha avslutats den 20 mars 2013, avslutades i november 2013. Det är emellertid inte styrkt att kommissionen under denna tid framställt sökanden som klandervärd. Det framgår tvärtom av de handlingar i målet som angetts i punkterna 5–10 ovan, att kommissionen använt denna frist för att, enligt principen om sund ekonomisk förvaltning, göra en fördjupad undersökning av sökandens situation i förhållande till villkoren för att delta i projektet eDIGIREGION, för att förtydliga uppgifterna i akten och för att redogöra för skälen till att sökanden nekades delta i projektet.

76 Med beaktande av handlingarna i målet kan det konstateras att sökanden inte har visat att kommissionen agerat rättsstridigt eller nedsvärtande.

77 Sökandens yrkande om skadestånd på grund av att kommissionens agerande skadat sökandens rykte ska således ogillas, utan att det är nödvändigt att undersöka om de villkor som är kopplade till en skada eller ett orsakssamband är uppfyllda.

78 Sökanden har, i andra hand, vid förhandlingen åberopat en ideell skada på grund av att sökandens rykte skadats till följd av det angripna beslutet.

79 Tribunalen erinrar om att det av artikel 44.1 c jämförd med artikel 48.2 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991 framgår dels att ansökan genom vilken talan väcks ska innehålla uppgifter om föremålet för talan och en kortfattad framställning av grunderna för denna, dels att nya grunder inte får åberopas under rättegången, såvida de inte föranleds av rättsliga eller faktiska omständigheter som framkommit först under förfarandet. En grund, eller ett argument, som utgör en utvidgning av en grund som tidigare – direkt eller underförstått – har åberopats i ansökan och som har ett nära samband med denna kan emellertid prövas i sak (dom av den 11 juli 2013, Ziegler/kommissionen,

C-439/11 P, EU:C:2013:513, punkt 46). Ett argument som har åberopats till stöd för en grund bör behandlas på ett liknande sätt (dom av den 19 maj 2010, Boliden m.fl./kommissionen, T-19/05, EU:T:2010:203, punkt 90).

80 Sökandens argument att sökanden lidit en ideell skada på grund av det angripna beslutet framgår inte av ansökan och grundar sig inte på en rättslig eller faktisk omständighet som framkommit först under förfarandet. Det rör sig dessutom inte om en utvidgning av en grund som framförts tidigare. Den ideella skada som gjorts gällande i ansökan och som prövats i punkterna 65–76 ovan har åberopats på grund av kommissionens agerande och inte på grund av det angripna beslutet.

81 Argumentet att sökanden lidit en ideell skada på grund av antagandet av det angripna beslutet kan således inte godtas, eftersom det är nytt, och det ska därmed avvisas i enlighet med artikel 48.2 i rättegångsreglerna av den 2 maj 1991.

82 Även om det inte rör sig om ett nytt argument kan det, i vilket fall som helst, konstateras att sökandens yrkande i detta hänseende inte har beloppsbestämts och indirekt syftar till att fastställa att sökanden inte borde ha nekats att delta i projektet eDIGIREGION. Med andra ord syftar ett sådant yrkande, i sak, till att uppnå det resultat som sökanden inte kunnat uppnå på grund av att talan om ogiltigförklaring väckts för sent. Detta yrkande tycks således ha ett nära samband med talan om ogiltigförklaring, i den mening som avses i ovan i punkterna 46–48 nämnda rättspraxis, och det måste därför ogillas i enlighet med denna rättspraxis.

83 Sökanden har dessutom inte lämnat någon uppgift som kan styrka att sökandens rykte skadats och att skadan beror på det angripna beslutet. Beslutet att utesluta sökanden från projektet kan, även om det är ofördelaktigt, inte i sig anses medföra skada för sökandens rykte. De konsekvenser som antagandet av ett sådant beslut medför ingår bland de risker som en upplyst ekonomisk aktör utsätter sig för när denne deltar i ett sådant förfarande. Av detta följer att den skada för sökandens rykte som påstås bero på det angripna beslutet inte har styrkts.

84 Yrkandet om skadestånd för ideell skada ska följaktligen ogillas, både i den del det avser kommissionens agerande och i den del det avser det angripna beslutet.

85 Av ovanstående följer att sökandens yrkande om skadestånd ska ogillas i sin helhet, utan att det finns anledning att ta ställning till sökandens yrkande om att förordna om sakkunnigutlåtande och om att utse en sakkunnig eller sökandens yrkande om att, som en åtgärd för processledning, höra samordnarna som vittnen. Även sökandens yrkande om offentliggörande av denna dom av tribunalen ska ogillas.

86 Talan ska således ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

87 Enligt artikel 134.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att sökanden ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom sökanden har tappat målet ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (sjätte avdelningen)

följande:

1) Talan ogillas.

2) Holistic Innovation Institute, SLU ska ersätta rättegångskostnaderna.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 12 maj 2016.

Underskrifter